

Beit Midrash of Teaneck

נישואין אזרחיים בהלכה

The Halachic Status of Non-Halachic Marriage

Rav Michael Zylberman

Today's learning is sponsored by Mr. Jack Nussbaum in memory of his father ז"ל שמואל בן שמעון

For dedication opportunities, please speak to Mr. Robert Friedman or contact him at rfried57@gmail.com

Preparation of this guided source sheet was coordinated by:

Yeshiva University
CENTER FOR THE JEWISH FUTURE

Beit Midrash of Teaneck

נישואין אזרחיים בהלכה
הרב מיכאל זילברמן

Goals: The goal of this shiur is to understand how halacha conceives of the institution of marriage absent a halachic ceremony. An additional goal is to clarify when may leniencies on this matter assist in making personal status determinations.

Key term:

אין אדם עושה בעילתו בעילת זנות – The presumption that a Jewish man and woman have relations solely in the context of marriage and therefore engage in relations with the purpose of affecting a marriage. The parameters of this presumption are debated.

Note about translations: The goal of translations in this source sheet is to capture the essential issues discussed in the source in a clear manner. As such, translations are often loose.

Qs signify primary questions while Qs signify secondary questions for further thought

1. גיטין פא. -:- translation based on Sefaria

המגרש את אשתו ולנה עמו בפונדקי ב"ש אומרים אינה צריכה הימנו גט שני ובה"א צריכה הימנו גט שני

MISHNA: With regard to one who divorces his wife, and afterward she spent the night with him at an inn [befundaki], Beit Shammai say: She does not require a second bill of divorce from him, and Beit Hillel say: She requires a second bill of divorce from him, since they may have engaged in sexual relations at the inn and thereby betrothed her once again.

גמ' אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן מחלוקת בשראווה שנבעלה דב"ש סברי אדם עושה בעילתו בעילת זנות וב"ה סברי אין אדם עושה בעילתו בעילת זנות

GEMARA: Rabba bar bar Hana says that Rabbi Yohanan says: The dispute between Beit Shammai and Beit Hillel is specifically in a case where they saw that she engaged in sexual relations, as Beit Shammai hold: A person does engage in licentious sexual relations. Although they were seen engaging in sexual relations, one cannot assume that he intended to betroth her, since they were recently divorced. The assumption is that they were simply engaging in licentious sexual relations. Consequently, he is not required to give her a second bill of divorce. And Beit Hillel hold: A person does not engage in licentious sexual relations. Therefore, he had the intention to betroth her, and he must give her another bill of divorce.

Q What are the parameters of the principle זנות בעילתו בעילת זנות?

2. רמב"ם הלכות גירושין י

הלכה יח

נתייחד עמה בפני עדים והוא שיהיו שני העדים כאחד, אם היתה מגורשת מן הנשואין חוששין לה שמא נבעלה והן הן עידי יחוד הן הן עידי ביאה, שכל המקדש בביאה אינו צריך לבעול בפני עדים אלא יתייחד בפניהן ויבעול כמו שבארנו, לפיכך צריכה גט מספק והרי היא ספק מקודשת, ואם היתה מגורשת מן האירוסין אין חוששין לה שהרי אין לבו גס בה.

הלכה יט

הורו מקצת הגאונים שכל אשה שתבעל בפני עדים צריכה גט, חזקה שאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות, והגדילו והוסיפו בדבר זה שעלה על דעתם עד שהורו שמי שיש לו בן משפחתו חוששין לו ולא תתייבם אשתו שמא שחרר שפחתו ואחר כך בא עליה, ויש מי שהורה שודאי שחרר שאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות. וכל הדברים האלו רחוקים הם בעיני עד מאד מדרכי ההוראה ואין ראוי לסמוך עליהן, שלא אמרו חכמים חזקה זו אלא באשתו שגירשה בלבד או במקדש על תנאי ובעל סתם שהרי היא אשתו ובאשתו הוא שחזקתו שאינו עושה בעילתו בעילת זנות עד שיפרש שהיא בעילת זנות או שיפרש שעל תנאי הוא בועל, אבל בשאר הנשים הרי כל זונה בחזקת שבעל לשם זנות עד שיפרש שהוא לשם קדושין, ואין צריך לומר בשפחה או בגויה שאינה בת קדושין שאין חוששין להן כלל והרי הבן מהן בחזקת גוי ועבד עד שיודע בודאי שנשתחררה אמו או נתגירה.

Some of the Geonim believed the principle of זנות בעילתו בעילת זנות applies across the board, even to women that one is not married to. The Rambam disagrees and thinks the principle only applies to one who engaged with an condition and had relations without the condition or to a women previously married to this man.

Q What is this dispute between the Rambam and the Geonim about?

Q What ramifications does it have?

3.

שו"ת הריב"ש סימן ו

שאלה: אשה אחת באה ממזורקה, מאותן האנוסות לעבודת כוכבים, ובנה בחקה ונאמר לה: מה טיבך ומה טיבו של בן זונה? ואמרה שאנוס אחד מארץ ארגון תבעה לינשא לו קודם הגזרה כדת משה ויהודית ולא עלתה בידו. ולאחר הגזרה בכמו שבוע אחד, בא [אנוס אחד] לעבודת כוכבים אוהבו של אותו אנוס התפץ בה, ודבר על לבה להנשא אליו, והיא נתפייסה ונגמר הזווג ביניה. אלא שלא קדשה בעדים ולא נשאת לו בעשרה, אלא על ידי עובדי כוכבים בחקות דתם ובכהני במותם. וישבה בביתו עמו כאשרו לכל דבר בחזקת אישות, והיו יודעים זה אנוסים רבים. וישב עמה כמשלש חדשים, ונתעברה ממנו זה פריה; והלך האיש ההוא מעבר לים, ולא יסף שוב אליה עוד. ילמדנו רבינו מה יהיה משפטה, ואם יש לחוש לה אם לא.

תשובה: אין ספק כי האירוסין או הנשואין, תקראם כמו שתרצה, שנעשו בנימוסי עובדי כוכבים ובכהני במות, שאין בהם חשש קדושין, אף אם היו בהם עדים כשרים, שהרי לא נתקיים בהם נתן הוא ואמר הוא /קדושין, ה:/. ואף אם נאמר שאין אמירתו מעכבת, כיון שנתקבצו יחד כדי להתארס או להנשא, /קדושין ו/ והוי כמדבר עמה על עסקי קדושה, ונתן לה ולא פירש, דקיי"ל: דיו כל שעוסקין באותו ענין. מ"מ =מכל מקום= בכאן הרי לא נתן לה כלום, רק שהכומר מברך אותם בקול גדול ונותן טבעת לכל אחד.....

ולפי דעת זו שנראה נכון ושראוי לסמוך עליו, בנדון זה שלא אמר בפ"י לעדים כשנתיחד עמה שהוא מתיחד עמה על דעת לבעול לשם קידושין, אין חוששין לה. ואם יאמר האומר: אפי' הר"מ /רמב"ם, הלכות גרושין, פרק י, הלכה יט/ ז"ל לא אמרה אלא בפניו הבא על הפנויה בדרך מקרה, דכיון שלא פירש אמרינן דלא נתכוון לשם קידושין אלא לזנות בעלמא, אבל זה שנשאה והתנה עמה להיות אשתו, ה"ל כמדבר עמה על עסקי קידושין בשעה שנתיחד עמה, ואין צריך לפרש, דה"ל כמו שפ"י ואמר לעידי יחוד דדעתו לבעול לשם קידושין. יש להשיב ולומר, דאדרבה איפכא מסתברא, דאפי' לדעת אותם הגאונים ז"ל שסוברין דבסתם אמרינן לשם קידושין בעל, הכא בנדון זה לא בעל לשם קידושין. דכיון שהתנו בנישואין בחקות העובדי כוכבים ובבית במותם מפי הכומר, הרי הוא כאילו פירשו שאין דעתם לשם קדושין כדת משה ויהודית, אלא בדרכי עובדי כוכבים, שאינן בתורת קדושין וגיטין. וא"כ אינה כנשואה, אלא שהיא אצלו כמו פלגש בלא כתובה וקדושין..... ועוד שזו כשתבעה לינשא ונתפייסה, היתה צריכה לישב ז' נקיים, והיתה בחזקת נדה, ולא טבלה לנדתה, שהרי לא ה' להן אז אחר הגזירה מקוה טהרה, וא"כ הרי בא עליה ביאת זנות מספק נדה. ואם לאיסור כרת התיר עצמו בביאתו, אין יחוש לאיסור קל של פנויה.

This non-Jewish wedding is not valid, even if there were kosher witnesses present, because the man did not give anything to the woman.

Even the Geonim cited by the Rambam [in source 2] would say relations here does not mandate a get because the parties were not interested in marriage according to 'the Law of Moshe and the Jewish People.'

Q If a Jewish male gives a ring to a Jewish female with kosher witnesses present, but the wedding is officiated by a priest of another faith, would the wedding be halachically binding?

4. רמ"א אבן העזר כו:א

וכן מומר שנשא מומרת לעבודת כוכבים בנימוסיהן, ונתגירו אח"כ, אין כאן חשש קידושין כלל ומותרת לצאת ממנו בלא גט, אע"פ ששהה עמה כמה שנים אינו אלא כזנות בעלמא (ריב"ש סימן ו' ובת"ה סימן ר"ט)

Two Jews who joined a different religion, married, and then repented, do not need a get.

Q Does this presume no relations following their repentance?

ומה שיש בכנסין לתגר משום תקנה שלא תשארנה בנות ישראל ענתות. הנה ידוע הוא שאלה שאין נשואין כלל כרמ"ו הם מרוחקים מיהדות מאד. כי חמ"ד ענין זה לכל מכל עבירות שבתורה, ועד שאתה סתקן את הפרוצות מקלקל אתה את הצנעות, כי בדרך הדע הזה רבות מאד הנשואות כרמ"ו, שבעליהן עזבות אותן, ונתפרדו ע"י ערכאות או ברחו ואין רוצין ליתן גט והן מעוגנות עלמית. ומה תקנה יש לאלה? והה' היו יגרום לגמרי כיטול נשואים כרמ"ו. כמו שלפני שנים אחדות יצא מבהיל אהר בלצעה מעין זה (על יסוד המקילין שקודין לנשואי ערכאות פילגש, על סמך המתירים פילגש), שכל הנשואין יהי בערכאות עם כל הזכויות של האשה (ברמ"ב) כמאסף ארצו החיים חירל (בסלואקיא) בכדי שלא תצטרך גם. — ויצאתי אז בפוחא נגד זה, כי זהו חתימה תחת יסוד קודשת היהדות — ורעביר הא (חיתור נשואי ערכאות בלי גט) ליעל הוא (יגרום ח"ו לבטל קדושי דמ"ו לגמרי). תיין הצעת הגר"ו מודע"סקי ו"ל לענין הקומוניסטים ברוסיא כמאסף קול תורה שנת " (ז) ט"ו, האמנם פשוט הוא, שהמשפחות הבר-הגות יהדות אין חל עליהם ספק פטול משפחה בשביל הפרוצות, כי אלה הפרוצות מרוחקות מדרכי היהדות והילכות ונספעות. ואין דרך הכשרים

ואמנם החיים של הקומוניסטים ברוסיא, שתכלית שיטתם היא לבטל קשרי האישות מהארץ, וגם בזה קישורם הוא עראי, אם אמנם באמת אין מק" פירים על הפקר בשותיהם יש לדמות זה לאומר לאשה: הרי את קניי לי ואין את אסורה לכל אדם שבארתי בספרי שאין זו א"א, גם מטעם שהקור מניחם הוא להם כעין דת ומקפידים שלא יתא ביניהם עסקי גריק ע"פ דת, יש לדמות זה יותר לדין האנוסים שבכריש"ש ט"ו ו'. בפרט כשדרים בין שכמותם. וכ"ז אינו ענין לנשואי ערכאות שבאטריקת ומק"א.

Not requiring a get for a civil marriage will enable non-Orthodox Jews to handle their marriages entirely with secular courts and this will negate the need for Jewish marriage.

However, in Communist Russia, where the Communists tried to nullify the concept of marriage, their marriage does not require a get. It is like a man saying to a woman 'you are married to me but permitted to every other man' which is invalid. Similarly, Communism was similar to a religion and it is similar to the parties marrying under a different religion, which is invalid.

6. רמב"ם אישות א:א

קודם מתן תורה היה אדם פוגע אשה בשוק אם רצה הוא והיא לישא אותה מכניסה לביתו ובעלה בינו לבין עצמו ותהיה לו לאשה, כיון שנתנה תורה נצטוו ישראל שאם ירצה האיש לישא אשה יקנה אותה תחלה בפני עדים ואחר כך תהיה לו לאשה שנאמר +דברים כ"ב+ כי יקח איש אשה ובא אליה.

Before the Torah was given, a husband affected marriage by bringing his bride into his house and having relations privately. Once the Torah was given, a Jewish male must first מקדש the wife in front of witnesses.

Q What does this tell us about the nature of marriage?

7. אגרות משה אבן העזר א:עה

באשה שניסת רק בערכאות ולא היו שומרי תורה י"ז אייר תשכ"א. מע"כ ידידי הנכבד מהר"ר אהרן משה ווייץ שליט"א. הנה בדבר האשה אשר היתה נשואה לבעלה רק בערכאות המדינה ודרה עמו שני חדשים במקום שאין שם יהודים ואח"כ דרה לבדה שלש שנים וחצי, ואח"כ שב בעלה ודרו חמש שנים במקום שיש יהודים אבל לא היו להם שום מגע ומשא עם יהודים שומרי תורה אולי עם יחידים ואח"כ עזב אותה ודרה לבדה חצי שנה ואח"כ בא בעלה ודרו במקום שאין שם שומרי תורה ואין יודעין מעניני הדת כלל ואח"כ דרו בלאס אנדזעלעס בשכונה שיש גם שומרי תורה שמנה שנים בארבעה מקומות שנה במקום

אחד ב' שנים במקום שני ב' שנים במקום שלישי וג' שנים במקום רביעי ובכל שנה היה עוזב אותה על משך זמן ועתה זה שנה שעזב אותה ולא נשמע ממנו, ובמשך שנה זו האחרונה אחרי שעזב אותה באה תחת השפעת התורה ונעשית שומרת דת, ואי אפשר להשיג גט מבעלה, אם יש לסמוך להתירה על מה שלא נתקדשה מעולם.

והנה מכיון שחמש שנים דרה עם בעלה במקום שיש שם יהודים וידעו השכנים שהיא ובעלה הם יהודים אף שלא היה להם שום מגע ומשא עם יהודים שומרי תורה יש לחוש שדרו שם בשכנות גם שומרי תורה שידעו שהם איש ואשתו הדרים בבית זה, ובפרט שהיו להם ילדים שהחזיקה אותם ברחוב כדרך הנשים וידעו כל השכנים שהם ילדיה והם ודאי מהבעל שנקראת על שמו מיסעס/אשת/ פלוני, וגם אח"כ שדרו בלא/בלאס/ אנדזעלעס איזה זמן בשכנות שיש שומרי תורה אף שעזב אותה הרבה פעמים מסתמא ידעו השכנים גם מהחזרה שדר עמה ועל שמו היא נקראת כל העת, ובפרט דבר כזה שאינה מן הרגילים שהבעל עזב אותה בכל שנה על משך זמן ובא בחזרה ודאי ידעו מזה, עיין בחולין דף ע"ה שאמר כל מלתא דתמיהא מידכר דכירי לה אינשי ופרש"י קול יוצא עליו מאז, והוא מוכרח דאל"כ מה מהני מה שדכירי אם לא ידעו מתחלה, ולכן גם בזו שבעלה היה עוזב אותה הרבה פעמים וחוזר הוא ג"כ מלתא דתמיהא שיודעין אינשי מזה. ולכן אם היו אנשים כשרים היתה צריכה גט מטעם חזקה אין אדם בועל בעילת זנות וגמרו ובעלו לשם קידושין, וכשאפשר יש להצריך גט גם באנשים שאינם שומרי תורה וכמו שנוהגין אנחנו להצריך גט.

אבל אם אי אפשר להשיג גט והיא עגונה נראה שיש לסמוך על הריב"ש שפסקו כותיה הרמ"א בסימן כ"ו סעיף א' והמחבר בסימן קמ"ט סעיף ו' דבאלו שמופקרין לעבור על איסורי התורה שאין בהם חזקה זו הוא כזנות בעלמא שאינה צריכה גט. וכבר בארתי בתשובה אחת שמעצם הדין הלכה כהריב"ש ואפשר שגם אין חולק עליו. ורק כמה שהריב"ש סובר שגם בנשואה האנוס בנימוסיהן במקום שלא היה שם מצד הגזירות מקוה טהרה נמי לא אמרינן החזקה עיי"ש בסימן ו', יש לדון דנהי דחשוד לחמור חשוד לקל ונדה חמור מאיסור פנויה, מ"מ הא כיון שלא היה שם מקוה הוא נסיון גדול להם לקיים איסור נדה ואיסור פנויה הא יכולים לקיים בנקל שבאופן כזה יש ודאי לחוש שאף שעוברין על איסור נדה לא יעברו על איסור פנויה. וצריך לומר בטעמו דמ"מ חזקה ליכא שהרי באלו שעוברין על איסור נדה אף כשיש להם נסיון גדול הרי יש ודאי לחוש שגם על איסור פנויה אין חוששין וממילא ליכא אנן סהדי דהא צריכין עדים לקידושין ומצד החזקה שלא יבעלו בעילת זנות נחשבו כל היודעין כעדים מצד אנן סהדי, אבל באלו שאף שאפשר שאינם חשודים על איסור פנויה הרי גם אפשר שחשודים וליכא אנן סהדי, שלכן אף שהם חשבו לבעול לשם קידושין הוי כקידושין בלא עדים שאינו כלום. עכ"פ בזה יש לדון וכ"ש במדינה זו שבעוה"ר ידוע שיש הרבה שפרוצים באיסור נדה וזהירים באיסורים אחרים שיש לחוש להצריך גט.

אבל במופקרין לעבור על כל איסורי התורה ונוהגין כנכרים ודאי מופקרין לאיסור זנות של כל עריות וכ"ש לאיסור פנויה ואין צריכין גט מדינא. ולכן במקום עיגון יש להתירה לעלמא בלא גט. ועיין בספר פירושי איברא להגאון ר' יוסף אליהו הענקין שליט"א שהוא מצריך גט מדינא ודחק שם בדברי הריב"ש אבל אני בארתי בתשובה שא"א לפרש כדבריו בדברי הריב"ש. והעיקר לדינא שאינה צריכה גט.

ולכן למעשה ישתדל כתר"ה למצא הבעל ולהשיג ממנו גט, ואם אי אפשר להשיג גט מהבעל יש להתירה לעלמא בלא גט. אבל ידידי כתר"ה אם לא תקבל האשה עליה לשמור הלכות נדה אין לנו להזדקק לה שנמצא כמסייעין אנו לעבור על איסור נדה. וגם כל דבר שמתירין בשביל תקנת עגונות מסתבר שהוא בשומרי תורה דאל"כ למה יקילו שהרי הוא לעבור על איסורין וצ"ע לדינא אבל כשתקבל עליה לשמור הלכות נדה יש להזדקק לה באם שהאמת אחר חקירה ודרישה גדולה שלא היו קידושי תורה אלא שניסת לו רק בערכאות של המדינה, ידידו, משה פיינשטיין

ואנא אכילנא משופרי שופרי - מכאן אין ראייה שנאמין לכל הבא לפנינו ואומר ישראל אני דשאני הכא דרוב ישראל היו ואזלינן בתר רובא אך יש להביא ראייה מפרק החולץ (דף מה. ושם) דאמר ליה זיל גלי או נסיב בת מינך וכן מההוא דאתא לקמיה דרבי יהודה ואמר נתגיירתי ביני לבין עצמי אמר ליה נאמן אתה לפסול את עצמך ואי אתה נאמן לפסול את בניך והיינו משום דמצי למימר ישראל אני והא דאמר בהחולץ (דף מו:): מי שבא ואמר גר אני יכול נקבלנו תלמוד לומר אתך במוחזק לך התם מיירי במוחזק לך באבהתיה שהם נכרים דאי לאו הכי נאמן במיגו דאי בעי אמר ישראל אני.

8. אגרות משה אבן העזר א:עו

בדבר נתקדשה אצל רעפארם ראבאי /רב רפורמי/ י"ב מרחשון תשי"ז. מע"כ ידידי הרה"ג מוהר"ר נחום דרייזין שליט"א. בדבר האשה שניסת לאחד אצל רעפארם ראבאי וכל האנשים שהיו בעת הנישואין היו כולם רשעים ומופקרים לחלל שבת ולעבור על כל מצות התורה והסעודה היתה מבשר נבלות וטרפות וכולן אכלו ועתה אחרי עבור איזה זמן הלך הבעל ממנה וא"א להשיג ממנו גט פטורין אם יש להתירה לעלמא משום שלא היו הקידושין כדין התורה . הנכון לע"ד שאין הקידושין שהיו אצל הרעפארם ראבאי כלום אם נתברר היטב שלא היו שם עדים כשרים שראו נתינת טבעת ואמירתו הרי את מקודשת לי. ואפילו היו שני כשרים שעמדו מרחוק ולא ראו שאם היה זה ברב כשר ומומחה שסידר הקידושין ובטעות זימן עדים קרובים להיות עדי קידושין איתא בחת"ס ס' ק' שהם קידושין גמורין ומדינא לא צריך לקדשה עוד הפעם מטעם דהכשרים שהיו שם אף שלא ראו ולא שמעו מעשה הקידושין הרי יודעים באומדנא דמוכח כאנן סהדי שנתקדשה כדין, ברור ופשוט שעל רשע מהרעפארמער /מהרפורמים/ שסידר הקידושין ליכא אנן סהדי שנעשה מעשה קידושין בנתינה מידו לידה ואמירה שהרי כל ראבאי מהרעפארמער עושה איזה מעשה שבודה מלבו ואומר שזהו קידושין ואין כאן אפילו מעלת אחזוק דמצינו בכותים, וממילא האנשים שלא ראו ולא שמעו מעשה הקידושין אף שיודעים שעשה הראבאי שם מעשה שקורא אותו קידושין אינם עדים שנעשה מעשה קידושי התורה. אף אם אירע שעשה בנתינה ואמירה כדין. אבל אין צורך לכך בעובדא זו שלא היו שם כלל עדים כשרים ולכן ברור שמצד מעשה הקידושין שהיה שם לא נתקדשה כלל ואין לחוש לכלום. אך שיש לדון על מה שדרו ביחד כדרך איש ואשתו אם היתה דירתם במקום שנמצאו יהודים כשרים מטעם הן הן עדי יחוד הן הן עדי ביאה ואין בועל בעילת זנות וגמר ובעל לשם קידושין. אבל פשוט שהוא רק כשיש לומר אדם יודע שלא היו הקידושין כלום אמרינן דבעל אח"כ לשם קידושין כמפורש בכתובות דף ע"ג אדם יודע שאין קידושין תופסין בפחות משו"פ וגמר ובעל לשם קידושין ולהסובר אין אדם יודע שאין קידושין תופסין בפחות משו"פ אמרינן דכי קא בעל אדעתא דקידושין הראשונים בעל וכן אמרינן התם בקידושי קטנה שאם אין אדם יודע אדעתא דקידושין הראשונים בועל. וזה ברור שאלו ההולכים לרעפארם ראבאי סוברים בדעתם הטועה שהם קידושין ולכן אדעתא דקידושין הראשונים בעל שאינם כלום. וכ"ש שיותר נוטה שבאלו המופקרים לעבור על כל איסורי התורה לא אמרינן בהו אין עושה בעילת זנות כשיטת הריב"ש ופסקו כן הרמ"א בס' כ"ו והמחבר בס' קמ"ט סעי' ו' אך אף אם נחמיר לא שייך כאן שאף בכשרים כה"ג שאין יודע לא אמרינן שבעל לשם קידושין אלא ע"ד קידושין הראשונים ולכן א"צ גט ומותרת לעלמא, ידידו, משה פיינשטיין

9. מכות ו. - Translation from Sefaria

אמר רבא הכי אמרי' להו למיחזי אתיתו או לאסהודי אתיתו אי אמרי לאסהודי אתו נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטלה אי אמרי למיחזי אתו מה יעשו שני אחין שראו באחד שהרג את הנפש:

Rava says: This is what we say to the witnesses who come to the court: Did you come to observe the proceedings or did you come to testify? If the witnesses say they came to testify, then if one of them is found to be a relative or otherwise disqualified, their entire testimony is voided. If the witnesses say that they came to observe, in that situation, what shall two brothers do in a case where they saw someone who killed a person? It is certainly unusual for those who witnessed the murder to not even attend the court hearing.

10. תוספות ב"ב קיד.

עוד אומר ר"י דהתם נמי בכוונה לחודה שנתכוונו להעיד בשעת ראייה לא היתה עדותן בטלה אלא כשהעידו אח"כ בב"ד דאי לא תימא הכי אין לך גט כשר כשנותנין בפני קרובין או קדושין אם נתכוונו להעיד

Intention to testify while witnessing the act itself insufficient. The parties must travel to Beis Din and testify. If you do not maintain this, any get or kiddushin performed in front of relatives would be invalid if the onlookers intended to testify.

Q What does it mean for witnesses to come to Beis Din about a marriage?

11. ריטב"א קידושין מג. ד"ה אתמר

אתמר רב אמר שליח דקדושין נעשה עד כו' מאי טעמא [דבי רב שילא] אי משום דלא אמר ליה הוי לי עד אלא מעתה קידש אשה בפני שנים ולא אמר להו אתם עדי הכי נמי דלא הוו קידושין. פ"ו והא ודאי לא אפשר דבממון הוא דבעינן אתם עדי כדי שלא יאמר לו משטה הייתי בכך או שלא להשביע את עצמי עשיתי, אבל בקידושין דליכא למימר כל חד מהני לא בעינן אתם עדי וכן הלכתא, מיהו כל היכא שיש באותו מעמד כשרים ופסולים או קרובים צריך לייחד עדי הקידושין, דאי לא כיון דאיכא עד פסול ביניהם עדות כולם בטלה ואע"ג דאמרי למחזי אתינא, דכי אמרינן התם (מכות ו' א') דאמרינן להו למחזי אתיתון או לאסהודי אתיתון ואי אמר למחזי אתינן תתקיים העדות בשאר, היינו בדיני ממונות ובדיני נפשות שאין העדות מתקיימת עד שבאין לבית דין ושעת ראייה לא חשיבא עדות, אבל הכא בקידושין אין העדות באה לאמת הדבר בלבד אלא אפילו ידעינן דהכי קושטא דמילתא שקידשה אינה מקודשת בלא עדות ואין לקדושין קיום בלא עדות וגזרת הכתוב הוא, וכיון דכן שעת מעשה הוא שעת עדותן וכיון דאיכא צירוף פסולי עדות עמהן עדות כולן בטלה, דומיא דבעלמא כשיש צרוף פסולי עדות כשבאין להעיד בבית דין שעדות כולן בטלה, וכי אמרינן למחזי אתיתון או לאסהודי אתיתון היינו היכא דאתו למחזי בשעת מעשה, כך הורה רבינו גר"ו הלכה למעשה, אבל אין זה דעת המפרשים ז"ל וראוי להחמיר.

In a case where the witnesses are not coming solely coming to verify a matter but rather are part of the process itself, such as Kiddushin, and relatives or non-Kosher witnesses are present, one must designate the specific witnesses one wishes to use.

Q What is the disagreement between Tosafos and the Ritva?

12. שולחן ערוך ורמ"א אבן העזר מב:ד

אם קידש בפני עדים, אפילו לא אמר: אתם עדים, מקודשת. הגה: ואפילו ייחד עדים, יכולים אחרים שראו המעשה להעיד (ריב"ש סי' תע"ט)

One need not designate witnesses.

13. תושבות מהר"י ווייל ז

שלומך יסגא לעלם אהובי הח"ר אברלין שי'. ששאלת ע"ד הקדושין שיחדו שני עדים והעדים היו פסולים: בן ראובן עם נשוי בת שמעון. נראה דכיון דייחדו עדים אלו והם פסולים פשיטא דקדושין לא הוו קידושין. אף על גב דהקדושין נעשו בפני המון עם, והיו שם הרבה עדים, ואיכא למימר תתקיים בשאר כדאיתא באשירי פרק יש נוחלין ופ"ק דמכות; שאני התם שלא ייחדו עדים פסולים, אבל הכא כיון דייחדו עדים פסולים, א"כ היתה כוונתם שהעדים שיחדו יהיו עדים ולא האחרים.

Even if multiple witnesses are present, if one designates witnesses and the witnesses turn out to be invalid, the Kiddushin is invalid.

Q Does this depend on the dispute between Tosafos and the Ritva? Why or why not?

14. שו"ת חתם סופר אבן העזר ק

אמנם אמת נכון הדבר מ"ש באבני מילואים סי' מ"ב נהי דראוי ונכון ליחד עדים בגיטין וקידושין מ"מ העיקור דלא נאמרו דברי רי"ף ורמב"ם אלא כגון עדות ממון ונפשו אבל דברים שתחלת עשייתן צריכי' עדים אעפ"י שאינו מיחדי' עדים מ"מ דעת הבעלים אינם אלא על הכשרים ולא כל כמיניהו דפסולי' לבטל רצון הבעלים ומעשיהם ויצא לו מלשון רא"ש פ"ק דמכות והוא בש"ע ח"מ סימן ל"ו ובש"ך שם סק"ז הרגיש בזה ע"ש מ"מ כך העלה באבני מילואים ונכון הוא וכ"כ בקצה"ח סי' ל"ו סק"ו וא"כ הכא אף על פי שהזמין הרב המסדר זה הפסול להצטרף לאו כל כמיני' להפסיד הקידושין שהחתן והכלה מיאנו בו ולא רצו שיהי' עליהם עדים זולתי הכשרים.

Even though it is advisable to designate witnesses, when witnesses are part of the process itself, the participants [in this case the husband and wife] intend only to have the kosher witnesses serve as witnesses.